

Gråspurv - *Passer domesticus*

Størrelse: 14-16 cm, 22-32 g

Egg: 4-5 egg, gjerne flere kull

Reir: strå, foret med fjær

Kjennetegn: Jevnt gråbrun, hannen grå isse og kinn med kastanjebrunt hode. Svart hakeflekk som fortsetter ned på brystet. Hunnen mer ensfarget gråbrun.

Lyd: enstonige *tjilp, tjilp*. Varsellyd *kryy*

Levested: i tilknytning til bebyggelse over hele landet

Næring: Frø og menneskelig avfall

2 spurvearter hekker i Norge: gråspurv og pilfink.

Foto: Frode Falkenberg

Gråspurven er en av de vanligste fuglene i Norge og lever nesten over hele landet. Den trives der mennesker bor og kan bli meget tam. Gråspurven er en utpreget standfugl og holder seg gjerne rundt hekkeplassen hele året. Over 60 % av gråspurvene dør før de er et år gamle, men den eldste ringmerkete gråspurven i Norge var 13 år gammel.

Spurvens sang regnes ikke som de mest imponerende, men er mer et varierende antall hyggelige kvitretoner.

Gråspurven lever i livslangt ekteskap og trives sammen med andre spurver. I hekketiden bygger de gjerne reir i nærheten av hverandre, men de forskjellige reirene må være adskilt. Spurven benytter gjerne hulrom i bergvegger eller ved elvebakker, i bygninger, under takstein og i trær og busker. Hekkeplasser i hulrom blir gjerne benyttet flere sesonger på rad. Er vi heldige kan vi altså se de samme spurvene i kassen flere år på rad. Reiret bygges av tørre gresstrå og reirskålen er fóret med fjær. Hun- og hanspurv bygger reiret sammen og begge to ruger og mater ungene. Rugetiden er 12–14 døgn og ungenes reirtid varer to-tre uker. Gråspurven kan ha 2-3 kull i sesongen. Dersom en av partene i et par dør, er det observert at naboparet hjelper til med mat til ungene.

laktar du gråspurven vil du se at den ikke bare er grå, men også vakkert brun, hvit og svart. Hunnen er mer ensfarget enn hannen og mangler hannens svarte hakeflekk. Hannens svarte hakeflekk varierer i løpet av året og er størst i hekketiden. En stor, svart flekk signaliserer en sterk og aggressiv han. Når gråspurvhannen kurtiserer hunnen hopper han rundt med hengende vinger og halen vendt oppover. Samtidig holder han hodet opp slik at den svarte hakeflekken synes. Er hunnen klar for paring svarer hun med å krype sammen foran hannen og vibrere med vingene.

Gråspurven har mange navn. Moskvas høyeste ås het tidligere Spurvefjellet. Da åsen fikk det navnet var det mange bondegårder der og spurven hadde gode livsbetingelser. Edith Piafs etternavn betyr *spurven* og i Stavanger er det en gate som heter Spurvekroken.

Lesetips

Robert Fisker: "Petter Pjusk på nye eventyr" "Petter Pjusk og ungene hans" (bøker)

Kjell Lund: "Spurvelurven" (sang)

Arne Garborg: Småspurven gjeng i tunet (Haugtussa)

Arnulf Øverland: Spurven (dikt)